

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticvm

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

IX. De Religiosis Fugitivis & Ejectis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62668](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62668)

gendus pro accincto habetur, l. Filius fami-
liar 43. ff. de Testam. milit. quia proximè
futurum & jam factum paria reputantur,
l. Vestimentum 24. pr. ff. de Auro & arg.
legat.

141. Quarta, si Religiosus ad strictioris
observantiae Monasterium transferatur,
non edenda in eo professionis, sed pœni-
tentiae duntaxat agenda causa, bonorum
priori Monasterio quæstorum, imò eti-
am hereditate, legato, donatione &c.
quærendorum non proprietates, sed usus-
fructus duntaxat, vel potius istius pars
necessaria ad sustentationem, saltem quam
dñi translatus vivit, obvenire debet Mo-
nasterio posteriori. Ratio de proprie-
tate est quia manet professus prioris Mo-
nasterii: in posteriori autem solummo-
do est reclusus: bona autem Religiosi
non reclusionis, sed professionis tantum
ratione Monasterio acquiruntur. De
usufructu autem vel ejus parte, ne re-
clusus onerosus sit Monasterio, ad quod
pœnitentiæ causâ est translatus, cit. San-
chez à n. 46. & Pirhing ad hanc Rubric.
n. 124.

ARTICULUS IX.

De Religiosis Fugiti-
vis & Ejectis.

SUMMARIUM.

- 142. Ejectus dicitur, qui à Religione cul-
pâ suâ est expulsus:
- 143. Fugitivus, qui ab ea sponte, rede-
undi animo:
- 144. Apostata, qui sine tali animo & per-
petuò,
- 145. Non ad tempus, etiam longius, re-
cessit.
- 146. Fuga Religiosis & Justitia virtuti-
bus adversatur,

- 147. Et obnoxia est gravibus pœnis:
- 148. Non tamen communi Jure in eum
constituta.
- 149. Fugitivum Prælatum ubicunque ex-
istentem capere & reducere po-
test.
- 150. Professi ejectionem aliqui illicitam:
- 151. Verius alii licitam,
- 152. Et communi etiam Juri ac rationi
non adversari censent:
- 153. Si graviter & scandalosè deliquere-
rit,
- 154. Et incorrigibilis sit.
- 155. Ejectum non respicientem revocare
non cogitur Prælatum.
- 156. Esi redire teneatur, si repetatur.
- 157. Eumque emendatum Religio reci-
pere,
- 158. Et in pristinum statum restituere
debeat sine nova professione.
- 159. Ejectus non receptus in sua ad aliam
Religionem transire non tene-
tur:
- 160. Neque ipse transire liberè potest:
- 161. Nisi spem amiserit receptionis in
sua.
- 162. In seculo manens non liberatur vo-
tò Continentiæ,
- 163. Neque etiam Paupertatis & Obedi-
entiæ.
- 164. Ex istius tamen voto non subicitur
Episcopo.
- 165. Fugitivus rerum comparatarum
dominium acquirit monasterio
suo:
- 166. Nisi justè transferit ad Religionem
aliam,
- 167. Vel bona acquisiverit intuitu Ec-
clesiæ secularis.
- 168. Religioni etiam sua acquirit eje-
ctus, sive injus-è,
- 169. Sive justè fuerit expulsus.
- 170. Monasterium ejecto & fugitivo pra-
stare alimenta,

M m m z 171. Eorum

171. *Eorumque debita solvere non tene-
tur :*

172. *Nisi de bonis ab ipsis extra Mona-
sterium acquisitis.*

142. **E**jectus dicitur Religiosus, quando ab Ordine suo non sponte recessit: sed ob culpam ab ejus Prælato expulsus, aut exire est compulsus, Sylvester *V. Apostasia n. 9. in fine*, Tamburin. *Tom. 3. de Jure Abbatum disp. 8. q. 1. n. 8.* & Pirching *ad hanc Rubr. n. 187. in fine.*

143. Fugitivus autem, quando ab Ordine vel Monasterio suo sine licentia superiorum, ad tempus vagandi aut extra Obedientiam vivendi animò, cum animo tamen redeundi liberè recessit. *Ad tempus*, inquam; quia, si Religiosus ita perpetuò vagandi vivendive, sive Religionis jugum omnino excutiendi animò ab ordine recessit, non fugitivus duntaxat sed verus Apostata est; quia hunc à fugitivo non recessus à Religione; cum ab illa recedat uterque: neque dimissio habitus; cum

144. Apostasiam habitus non inducat dimissio, neque retentio excludat: sed non redeundi sive Religionis jugum omnino excutiendi animus distinguit; sicut enim Religiosum non assumptio habitus, sed professio sive Religionis perpetuò se devotentis traditio, *c. Porreclum 13. §. c. Ex parte 22.* sic à Religione Apostatam non habitus dimissio, sed illam perpetuò deserendi animò factus recessus inducit, *Paronormit. ad hanc Rubr. n. 7.* Sylvester *cit. n. 9.* Lessius *Lib. 2. de J. & J. cap. 41. n. 109.* & Sanchez *Lib. 6. Moral. cap. 8. n. 2. & 3.*

145. Fugitivus à S. Synodo Tridentina *Sess. 24. cap. 4. de Regular.* accensentur etiam ii, qui à sui conventibus, etiam prætextu itionis ad suos superiores recedunt: nisi ab eisdem missi aut vocati fuerint.

Quod tamen decretum non comprehendit Religiosos, qui, cum adversus superioris sui immediati vexationem aut traditionem manifestè injustam se evadendi alio remediò destituuntur, sibi consulunt per fugiò ad superiorem mediatum; cum enim adversus vim injustam se tueri omni & naturali quoque Jure civis concessum sit, *l. Ut vim 3. ff. de J. & J. §. c. 3. de Senr. Excom.* id Religiosus quoque indebitè oppressis non est denegandum, Navarrus *Comment. 2. de Regular. n. 11.* Sanchez *cit. cap. 8. n. 17.* & Pirching *ad hanc Rubr. n. 187.* Ex dictis

Inferitur primò, professum, etiam duobus tribusve annis vagandi & postea redeundi animò è monasterio exeuntem, non verum Apostatam, sed fugitivum duntaxat esse; ut, licet in foro extremo Apostata reputetur, & Apostata iure puniatur, in foro tamen conscientie interpo verus Apostata non sit, & in hoc Jure constitutis poenis non teneatur quòd, licet ex tam diuturna in fuga perverantia redeundi animum non habuit, aut si habuit, eum depoluisse præsumitur, *arg. §. Pavonum 15. ff. in ius ante, Instit. de Rev. divis. §. 1. Desertorem §. 2. ff. de Re milit.* revera tamen Religiosus jugum omnino excutiendi animum non habuerit, Palao *Tract. 16. disp. 4. p. 16. n. 4.*

Inferitur secundo, temerariam à Religione fugam minus quidem, quam apostasiam, grave tamen peccatum etiam ipsam esse: & non Religionis duntaxat, propter violationem voti Obedientie, sed Justitiæ quoque virtuti adversariam, cum per eam etiam lædatur jus superioris, cuius potestati Religionem professus se tradidit, & ad tempus se subtrahit per fugam: Ut adeo Religiosus fugitivus, licet non subiaceat poenis Jure constitutis in Apostatas, incurrat tamen impetrat propriam

proprii Ordinis Constitutionibus, vel receptas moribus, aut superioris, scandali, aliisque fugæ circumstantias ponderantis, arbitrio infligendas: paternam tamen charitate, si sponte reversus aut etiam retractus respiciat, mitigandas potius, quam severitate exasperandas, *arg. can. Si quis omnem, l. q. 7. ex mente Glossæ in c. A nobis 5. v. Respiciant* & decreto S. Congregat. Cardinal. Interpp. relato à Tamburino *cit. disp. 8. q. 4. n. 2.*

147. Dubium nunc est primò, an & quænam poenæ Religioso fugitivo impostæ sint Jure communi. In eos enim excommunicatione aliæque poenæ constitutæ à DD. non paucis creduntur *c. Ut periculosa 2. Ne Cleric. vel Monach. in 6. Extravag. 1. inter comm. hæc Rubr. & à Paulo IV. Constituitur.* quæ incipit *Postquam divina, edita 13. Calend. Augusti 1558.* Sed melius his locis censuram aliãve poenam fugitivis indiscriminatim omnib⁹ impostam, cum Navarro *l. cit. n. 61.* negant Suarez *Tom. 4. de Relig. lib. 3. cap. 1. n. 10.* & Palao *cit. p. 16. n. 8.* quia imprimis *c. Ut periculosa cit.* à Bonifacio VIII. latam excommunicationem Religiosos, non fugitivos, sed solummodo in scholis (sue Religionis habitum dimittentes, vel sine superioris licentia & consilio majoris partis conventus sui ad studia Litterarum accedentes, & Doctores, qui Religiosos dimisso habitu Leges aut Medicinam docere & in scholis suis retinere præsumpserint, spectare, liquet ex ejus tenore & cum Navarro *Manual. cap. 29. à n. 143.* & Caliis observat *cit. Sanchez n. 75. & 76.* Deinde *Extravag. cit.* relata Martini V. Constitutione lata excommunicatio ipsò factò contrahitur à Religiosis, non quibuscunque, sed Ordinum Mendicantium: si absque speciali licentia Sedis Apostolicæ ad non-Mendican-

tium Ordinem, Carthusiensium duntaxat excepto, transeant, aut etiam sub prætextu hujusmodi licentiæ dimissis vel retentò habitu vagentur, si postquam moniti sunt, intra quindecim dies, à monitionis die computandos, non revertantur, ut liquet ex textu: cui ex parte per specialia variorum Ordinum privilegia est derogatum. Denum Constitutione Pauli IV. adversus Religiosos temere vagantes proditis poenis, non quosvis, sed Apostatas duntaxat affici, colligitur ex facta in ea verbi *Apostasia* continua repetitione: & ex *Constitutione* Pii IV. quæ incipit *Sedes Apostolica* (& Paulinæ declaratoria est) edita 3. Non. Septemb. 1560. proœmio & reliquo suo tenore, Religiosis plenius providente adversus Apostasiam, & ad hanc eliminandam tendente, ut observant *cit. Sanchez cap. 8. n. 10.* & Suarez *cap. 2. n. 13.*

Dubium secundò est, an Religiosos fugitivos, uti & Apostatas, capere & incarcerare Prælati valeant, ubicunque eos deprehendant. Ratio dubitandi est; quòd rei fugitivi extra territorium proprium persecutione & apprehensione violeat territorium & jurisdictionem alienam, *arg. l. fin. ff. de Jurisdic. ut captum ante omnia relaxari pristinaque libertati restitui sit necesse, Gaill. Lib. 1. de Pace publ. cap. 16. n. 27. & Farinac. Prax. Criminal. q. 7. à n. 40.* quòd Magistratus extra provinciam & territorium suum pro privato habeatur, *l. Præses 3. ff. de Offic. Præsid.*

Nihilominus, Religiosum fugitivum & Apostatam à Prælato suo, ubicunque deprehenditur, capi, reduci & incarcerari posse, ex communi aliorum sensu defendunt *cit. Navarrus Comment. 3. de Regular. n. 50.* & Pirrhing *ad hanc Rubr. n. 189. not. 4.* Ratio est partim;
 M m m 3 quia Re.

quia Religiosus ratione voti Obedientiae personaliter obligatus est Praelato suo Regulari: si autem, qui ex ejusmodi voto perpetuam Obedientiam alteri debent aut alijs perpetuo & personaliter obligati sunt, si fugiant, capi & ad Obedientiam reduci possunt propria auctoritate, ut generalis Regulae instar tradit Baldus *arg. l. 1. C. ubi quis de Curial.* & patet exemplò servi, quem fugitivum, ubicumque invenerit, capere ac reducere dominus potest, *l. 1. §. 14. ff. de Acquir. possess.* partim verò; quia quicumque rem aliquam possidet, si ab eo auferatur, potest eam propria auctoritate recuperare; cum jus habeat rei insistendi, ex possessionis explicatione tradita à Bartolo *in l. Si quis 17. §. ff. eadem Rubr. n. 4.* Cujus doctrinae rationem reddit Avila *p. 2. de Censur. cap. 3. disc. 2. dub. 4.* quia tali captione non violatur territorium alienum; cum non fiat per modum jurisdictionis, sed per modum domini sui vindicationis & necessariae defensionis, Tamburin. *cit. disp. 8. q. 3. n. 2.* hanc Resolutionem variis concessionibus Apostolicis, à diversis Religionibus impetratis, & specialiter à Pio V. Societati IESU indultò privilegio confirmans, ut etiam refertur in illius *Privileg. Compend. V. Apostatae, §. 5.*

150. Dubium tertio est, an Religionem à Sede Apostolica approbatam professus ob culpam ab illa valeat expelli. Negant enim id, & quantumcunque graviter delinquentem aliter puniendum: & si contumax atque omnino incorrigibilis appareat, in carcere recludendum, ajunt Panormit. *in c. Cum ad Monasterium 6. de Statu Monach. n. 13.* Hostiens. *in Rubr. de Apostatis n. 4.* Angelus *V. Abbas n. 8.* & alii quidam, nixi Jure & ratione: & ex illo quidem allegantes *san. Impudicas 11. can. Si quis sacro 17.*

Et. 27. q. 1. & c. fm. hic: quorum prioribus impudicae Monasteria à ceterarum separari consortio & ab Monasterii ergastulum detrueri, non inde expelli, jubentur; postremo Religionem Praelati fugitivos & ejectos suos ad Monasteria revocare & si salva disciplina Regulari ad Fratrum consortium admitti nequeant, in separatis Monasteriorum locis arctâ custodia detinere, aut ad ejusdem Ordinis alia Monasteria transferre jubentur, luculentò argumento, ubi eorum ejectionem Jure non permissam Ratio *c. cit.* redditur; ne professus cum Ordinis sui probro, ceterorum fidem scandalo & propriae salutis detrimendo vagandi occasio detur. Cui etiam alia ratio accedit; quòd, cum professus se tradiderit Religioni, contractu quocumque reciproco professionem acceptanti, hunc professus Religionem non abjicere, sed Religio ipsum invitum ejicere non valet, cum mutua & aequalis utriusque obligatio sit.

Sed recedendum non est à sententia communi, professum, si ob contumaciam incorrigibilis & Religioni intolerabilis appareat, ab illa dimitti volentem, & invitum quoque expelli permittere cum SS. DD. Angelico *Quodlib. 12. artic. ult.* & Seraphico *in Regul. S. Francisq. 14. cum Ant. de Butrio in c. Cuiusdam 14. de Privileg. n. 36.* Alex. de Novo *in c. Sicut 12. de Jurejurando n. 2.* Sylvastro *V. Abbas q. 3. n. 6.* Navarro *Comment. 2. cit. n. 33. V. 2.* Lessio *n. 106.* Sanchez *cap. 9. n. 3.* & ab isto conceptam aliis: quorum & communem sententiam planè evincunt Imprimis notissima praesentis Religiosorum Ordinum, & ipsae etiam Regulae S. Basilii *in Reg. 28.* post prolixam hujus articuli discussionem conclusionem hujus articuli discussionem & mentionibus insuper habitis contumacem, *in m...*

Ne membrum vitiatum inutileque Medicorum instar à Prælati precipiendum: S. Augustini in Reg. 10. eundem de Fratrum consortio projiciendum, asserentis; ne contagione pestifera plurimos perdat. S. Benedicti Regul. cap. 28. Abbatem monentis; ut adversus sæpius correptum & non respicientem Uratur ferro abscissio- nis; ne una ovis morbida rotum gregem contaminet: S. Francisci Reg. cap. 13. S. Ignatii Constitut. p. 2. cap. §. 1. idem statuentium & aliorum Ordinum, quoad ejectionem personarum ipsis nocivarum, munitorum Apostolicis indultis.

Deinde sanctiones Canonicae c. Cum in Eclesiis 10. de Majorit. & Obed. c. Cum ad Monasterium cit. c. fin. de Statu Monach. c. Relatum 7. Ne Clerici vel Monach. aliisque locis, quibus contumaces & incorrigibiles de consortio fratrum jubentur expelli, & non recipi: nisi poenitentes respuerint. Tertiò Exempla Apostoli, Sathanæ tradentis eum, qui incestuosis nuptiis neophytis scandalo fuit, 1. Corinth. cap. 5. v. 5. Ecclesiæ, delinquentes ob contumaciam incorrigibiles excludentis à fidelium communione, can. Omnis 32. can. Canonica 11. q. 3. c. 1. pr. de Sent. excom. in 6. Ec. & Principum ac Magistratum secularium, facinorosos & publicè perniciosos homines proscriptioe, ferro, igni, aliave severissima ultionis animadversione exterminantium & è medio tollentium; ne ipsam Republicam adducant in discrimen. Demum ratio partim; quia refecandæ sunt carnes putridæ, ne sanas corrumpant, & scabiola ovis à caulis repellenda; ne cæteras inficiat, can. Refecanda, 24. q. 3. cum utique Religionis commune bonum præferendum sit privato profecti, imbuti pravis moribus & correctionem non admittentis: ut propterea neque sine communi periculo tolerari in communi-

tate, neque sine istius gravi incommodo perpetuo carcere detineri possit; partim verò; quia Religio professum retinere ex contractu tenetur, si, quod per professionem Religioni se tradendo promisit, regi se permittat & vitam suam Regulæ studeat conformare; ita enim ipsum retinendi, alendi & ut professum tractandi obligationem in se suscepit; ut aded, si, quod promisit, præstare profectus contumaciter detrectet, ex parte Religionis ipsum retinendi alendique obligatio cesset, & Jure valeat expelli.

Ex hac evanescit ratio in contrarium deducta: quâ non magis urgent can. Impudicas & can. Si quis sacro cit. cum; quia utroque hoc textu Moniales impudicæ recludendæ dicuntur, quin eas aliquando excludi sive ejici posse negetur: tum verò; quia monialium ejectio ob fragilitatem sexûs animique levitatem & inconstantiam difficilior est, quàm virorum: ut propterea eas ad agendam poenitentiam recludi aut ad alia Monasteria transferri potius, quàm expelli publicè expediat: imò summo Pontifice istiusve legato inconsulto earum ejectionem hodie non decernendam, censeant cit. Sanchez n. 6. & Palao cit. disp. 4. p. 19. n. 3.

Minus expedita adeoque difficilis cum c. Cum ad Monasterium cit. est conciliatio viris accommodatæ & c. fin. cit. relatæ Constitutionis Gregorianæ; ut expositione planè divinatoria c. fin. cit. generalitatem Navarrus cit. Comment. 2. n. 36. ad ejectos indebitè & ex potestatis, causæ vel judiciarii Ordinis non servatè defectu injustè: cit. Palao n. 2. ad Religiosos non absolutè & in perpetuum, sed ad tempus duntaxat expulso: Miranda Tom. 2. Manual. Prælat. q. 7. art. 7. ad eosdem, verbaliter & minùs solenniter, ut olim fiebat, non per sententiâ definitivam ejectos restringeret: Panorm. autè

in c.

in c. *Cum ad Monasterium cit. n. 13.* de reductione in concordiam desperans, c. *cit.* dispositionem c. *fin. cit.* correctam & Prælatorum, subditos suos Regulares nimis facile & frequenter ejicientium, potestatem correctam aut sublatam, assereret: ut in c. *fin. cit.* notat Gonzalez n. 9. in *fine*, & *cit.* Sanchez n. 16. eam usu non observari monens, ut paulò post constabit.

453. Dubium quartò est, ex qua causa ad Religiosi ejectionem valeat procedi. Qua in re certum est, eam, tanquam gravissimam & publicam pœnam, non nisi ex delicto sive excessu gravi, scandalofo & Religioni nocivo, eoque per facti evidentiam, reive confessionem, aut legitimam probationem notorio decerni posse; quòd aliàs non esset commensurata delicto, contra Regulam *can. Non asseramus 21. in fine 24. q. 1. c. Quasi vit 2. de lis, que à majori parte cap. & l. Sancimus 22. C. de Penis.*

An autem, Religiosum semel ita deliquisse, sufficiat, dubium est: cui ansam præbent partim indulta Apostolica, variis Religionibus ejectionem permittentia pro delicto gravi & atroci semel tantùm perpetrato, apud Suarez *cit. Tract. 8. cap. 8. n. 9.* partim verò; quòd delictum ita atrox & nocivum esse queat, ut ex eo ortum scandalum publicum tolli & Fratrum salutem atque existimationem Religionis alia ratione, quàm ejectione delinquentis, consuli non possit. At, esto hæc ita sint, & speciali aliquo casu ejectio decerni statim possit, regulariter tamen necessaria est incorrigibilitas, exigens præviam monitionem ac punitionem trinam; quòd talis monitio canonica sit, *Glossa in c. Sacro 48. V. Competenti, de Sent. excom & in c. Statuimus 3. V. Monitio, eadem Rubr. in 6. & toties relapsi emendatio desperata, c. Cum non ab hoc*

454. mine 10. de Judiciis & c. *Ut fama 37. de Sent. excom. Panormit. in c. Cum non ab homine cit. n. 30. Majolus de Irregularitat. cap. 36. n. 4. Sayrus de Conjur. lib. 5. cap. 21. n. 37. & Sanchez cit. cap. 4. n. 14.*

mine 10. de Judiciis & c. *Ut fama 37. de Sent. excom. Panormit. in c. Cum non ab homine cit. n. 30. Majolus de Irregularitat. cap. 36. n. 4. Sayrus de Conjur. lib. 5. cap. 21. n. 37. & Sanchez cit. cap. 4. n. 14.*

Quin hodie ad ejectionis effectum incorrigibilis Religiosus non requiritur, Nisi ultra ea, que ex *Juris communi dispositione requiruntur*, delinquentis unius anni spatium in jejuniis & penitentia perhibetur in carceribus; & elapsò anni bilinguino non resipuerit, sed induratissimò in sua perveracitate perseveraverit, verba sunt decreti S. Congreg. Caritatis Interpp. Urbani VIII. jussu editi de Irregularibus *Apostatis & Ejectis*, relati à Tamburin. *cit. disp. 8. q. 7. n. 4. & Barbosa in c. fin. cit. à n. 23.*

Dubium quintò est, an fugitivos & ejectos suos Prælati Regulares ad Monasteriù revocare teneantur: quod ordine memorata Gregorii IX. Constitutione, illos annuatim sollicitè requiri & ad Religionem reduci præcipiunt c. *fin. cit.* Verùm, quia istud humani Juris præceptum vel in usum nunquam deductum, vel non-Usu sive Consuetudine contraria abrogatum est, Azor p. 1. *Instit. lib. 12. cap. 17. q. 1. Sanchez cap. cit. n. 11. & Barbosa in c. cit. n. 3.* hæc in re observanda monent Statuta Religionum & Jus Naturale, quod solos injuste ejectos revocandos, & pristino statui restituendos dicitur.

Dubium est sextò, an justè ejectus, si postea resipiscat, plenèque emendatus sit, recipere Religio teneatur. Si resipiscat, redire ejectionem teneat, si non ex c. *fin. cit.* cujus *V. fin. fugitivi & ejecti*, si redire requisiti renuant, propositis censuris compelli jubentur; quòd c. *cit.* relata Constitutio usu non recepta, vel non-usu derogatum ei sit: saltem ex eo; quòd

eo; quòd ejectione spectet favorem Monasterii, quod illi renuntiare potest, c. Si de terra 6. de Privileg. instar conjugis, consortem ob fornicationem dimissum, etiam invitum, si res adhuc integra sit, repetere valentis, per tradita Lib. 2. tit. 27. art. 5.

De Religione autem, an ejectiones recipere teneatur, dubitandi ratio est; quòd, ex gravi & atroci delicto ejectionis, sit infamis; quem, cum recipere Jure nequeat ex Constitutione Sixti V. quæ incipit Cum de omnibus, edita 6. Calend. Decemb. 1587. ad ejus receptionem Religio non poterit compelli fere, sicut in Matrimonio carnali conjugem ob adulterium dimissum, etiam penitentem & emendatum ad thori confortium, licet integra valeat, recipere non tenetur, ut dicitur, Lib. 4. tit. 19. art. 5. Sed verius, à Religione legitime ejectionis, si plenè emendatus recipi petat, admittendum, cum Navarro Consil. 18. de Regular. in fine, Molina Tract. 2. de l. & l. disp. 140. n. 36. Lessio cit. cap. 41. n. 112. & alius cenlet Barbosa in c. fin. cit. n. 8. nisi ejus receptio ex specialibus causis Monasterio non expedire judicetur. Quòd, si c. fin. cit. dispositio quoad hunc articulum deducta in usum, aut ab isto recessum non esset, omnino foret exploratum: illà etiam seclusà, inde patet; quòd, cum Religio eamque professus pari jure censentur, c. Ad Apostolicam 16. sicut iste, si ab illa repetatur, reverti; sic etiam professus, si plenè emendatus petat, recipiendus sit à Religione; ne dispar sit conditio contrahentium quoad obligationem, ex contractu reciproco ortam.

158 Receptus autem non indiget nova professione; cum, ut paulò post dicitur, à priori non sit absolutus: sed ex ea ortæ obligationes aliquæ ad tempus

sint suspensæ, ut cum cit. Navarro Comment. 2. à n. 34. Lessio cit. n. 112. & aliis docet cit. Sanchez n. 27. quocum n. 33. eum pristino loco & gradu restituendum, ait Barbosa l. cit. n. 5. Nisi ob præterita delicta his ad tempus aut etiam in perpetuum ad deterrendos alios privandus videatur.

Neque dictis obstat cit. Constitutio Sixtina, cum; quia spectat solam admissionem ad Novitiatum & Professionem: tum verò; quia ex præterito delicto orta infamia vitæ emendatione & hanc secuta in pristinum gradum restitutione videtur aboleri.

Dubium septimò est, de ejectionis transitu ad Religionem aliam: ad quem eum, desperatà ad suam receptionem, teneri, cum cit. Navarro n. 36. & Soto Lib. 7. de Justitia q. 2. art. 1. ad 3. meritò negant laudati Lessius n. 111. Sanchez n. 34. & Barbosa n. 6. Ratio est; quia professus non vovit, nec tradidit se Religioni in genere, sed certæ ac determinatæ: ut aded emissæ professionis vi ad certam & determinatam, eam scilicet, quam vovit, cuique se tradidit, vel ad nullam obligetur: atque idcirco ad transitum ad aliam nequeat compelli.

Neque cum hoc pugnat praxis Societatis JESU, à qua Scholasticis approbata dimissionem, legitimà causà non allegatà, petentibus ea concedi solet sub conditione ingressus alterius Religionis, secundum Congregat. General. 7. Decretum 18. §. 3. ut conditionem hanc implere, vel ad Societatem redire teneantur. Non, inquam, hæc praxis cum dictis pugnat; quia vi hujusmodi dimissionis Scholastici aliam Religionem ingredi non coguntur: sed istius duntaxat eis offertur optio; ut Societatem deserere possint: sicut professis offerri potest, & quandoque solet, à Superioribus Religionum

N n n

gionum aliarum, *cit. Sanchez n. 34. & Laiman Lib. 4. tract. 5. cap. 13. n. 9.*

160. An, ex sua ejectione, Religionem aliam ingredi liberè valeat, dubitandi ratio oritur ex privilegio, à Gregorio XIII. *Constitut.* quæ incipit *Cum aliis, edita 22. Septemb. 1582.* indulto Præposito Generali Societatis JESU; ut ex ipsius licentia professus ex ea ejectione transire valeat ad Religionem aliam, & ex inhibita aliis ejus privilegii communicatione. Unde arguitur, cessante hujusmodi privilegio, professus ex sua ejectione & ad alias Religionem aspirantibus necessariam ad id licentiam Papæ. Sed tali casu inter duos casus statuendum est discrimen; vel enim ejectione, si emendatur, reditus ad propriam Religionem relicta spes, vel hæc ex justa causa omnino est præcisa?

Si prius, & reditus desperatus non est, ad aliam, sive strictiorem sive laxiorem, Religionem sine licentia istiusve petitione, aliàs necessariâ, transire non potest: sed emendare offerreque se tenetur suæ; quod huic per professionem sit obligatus, ut cum Armilla *V. Religio, n. 15.* docet *cit. Sanchez n. 16.*

161. Si posterius & præcisâ reditus spe, perpetuò est ejectione, aliam Religionem ingredi liberè nullâq; licentiâ petita potest; quod, cum tali casu ab Obedientia Prælati suo exhibenda absolutus, liberè maneat in seculo, non appareat ulla ratio, cur licitus ei non sit ingressus Religionis alterius, exemplò conjugis: cui à conjugæ ex fornicationis causa dimisso & respicienti, si reconciliari alter nolit, mutationem status & Religionis ingressum Jure permissum, cum Hostiensi & Joan. Andr. in *c. Gaudemus 19. de Convers. conjug. n. 3.* tradit Sanchez *Lib. 10. de Matrim. disp. 10. n. 10.* & dictum est *Lib. 2. tit. 27. arr. 5.*

Neque, ejectione ad transitum hęc casu

necessariam licentiam Apostolicam, restat delimitur ex allegato privilegio non communicabili, indulto Societati JESU; quia istius vi Præposito Generali solus quibuscunque ex Societate ejectione ad aliam, sive laxiorem sive strictiorem, Religionem transire licentiam concedere valet, Cum tamen neque aliarum Religionum Generales soli, sive aliorum consensu non adhibito, dare eam licentiam: neque professi ejectione indiscriminatim omnes, sed ii tantum, qui emendatione non securâ non recipiuntur, ad aliam Religionem transire liberè valeant, Sanchez *cit. cap. 9. n. 36.*

Dubium octavo est, an à Religionem perpetuò ejectione obligationibus professione contractis liberetur. Quare Regulæ instar est, illum non liberat votis Religionis substantialibus. Ratio est: quia ejectione in votis illis dispensatio absque absolutio non est; cum ejectione non desinat esse Religiosus; eaque de causa si repetatur, aut emendatus denovo recipiatur, in pristinum statum restituitur sine nova professione, *cit. Navarri Comment. 2. à n. 33. Lessius n. 112. & Sanchez n. 27.* Et Castitatis quidem voto illamque servandi obligatione cum, perinde ut ante ejectionem, quod omnes ejus voti effectus teneri, res est ad dubitata.

Paupertatis autem & Obedientiæ votis & cæteris obligationibus ex professione ortis quomodo obligetur, non apparet; cum bona temporalia jure acquiescunt; sita retinere valeat, iisque liberè uti: Prælati Regularis regimini non subijcitur, neque etiam ad jejunia, delationem habitus, aliàsque observantias Regularæ adstringatur adeò; ut, si initus non sit Ordine sacro, eum ad divinum Officium sive Horarum Canonicarum recitationem obligari, cum Soto *Lib. 10. de Justitia q. 5. art.*

- §. art. 3. & Bonacina de Horis Canon. diff. 1. q. 2. n. 6. neget Barbosa in c. fin. cit. n. 14. Nihilominus communiter ad istorum quoque votorum observantiam ejectionis obligatur juxta exigentiam status, in quo est constitutus; cum, licet reum, post ejectionem donatione, legato, industria &c. acquiratarum, usum & administrationem liberam habeat ex tacita Prælati ejicientis vel summi Pontificis concessione, earum tamen dominium sibi non acquirat, ex mente *citt. Molinæ diff. 140. n. 34. Lessii n. 113. & Tamburini q. 8. n. 7.* & non solum Romano Pontifici, tanquam supremo & generali omnium Religiosarum familiarum Prælati, sed superiori quoque suo Regulari subiacitur; quod ab isto ad Religionem revocari valeat, eique revocanti obedire teneatur, *citt. Palao p. 23. n. 5. Tamburini. n. 3. & Pirrhing ad hanc Rubr. à n. 196.*
164. Non defunt DD. qui, ejectionem tali casu ex Obedientia voto Episcopo subiaci, asserant cum Navarro *citt. n. 34. & Zerola Prax. Episcop. p. 2. V. Regulares, §. 3.* Sed hoc merito negant *citt. Molina n. 35. Lessius n. 114. Sanchez n. 29. & Tamburini. n. 9.* Ratio est; quia ex voto illo ad id solummodo tenetur, quod promittit: Obedientiam autem Episcopo non promittit. At, licet hoc ita sit, illius tamen potestati, quamdiu in ejus diocesi existit, subiacitur non minus quam alia personæ Ecclesiasticæ, ab ejus jurisdictione non exemptæ Jure speciali v.g. privilegiò: quò Religioni suæ competente toto expulsionis tempore ejectionis non gaudet, *citt. Tamburini. & Sanchez n. 9. & 29.*
165. Dubium nonum est de dominio reorum, quas Religiosus fugitivus acquirat. Et quidem, si statum non mutavit, ab iplo dominium Monasterio vel

Religioni acquiri, liquet ex *can. Abbatibus 16. V. Quodsi, 18. q. 2.* & ratio est partim; quòd fuga neque ipsum excludat à Religione: neque huic subtrahat fugitivum: neque istum gubernandi, corrigendi, coërcendique potestatem adimat Prælati: partim verò; quòd Religiosus comparetur servo: cujus fugitivi & ab alio non possessi bona domino acquiruntur, *l. 1. §. 14. ff. de Acquir. possess. Eadem, quæ fugitivi, ratio, communi Jure spectatò, est Apostata; nam & ab isto comparata bona Monasterio vel Religioni acquiruntur, arg. V. Quodsi §. 14. citt. ut cum Bartol. in §. cit. n. 2. Hostiens. in c. Cum olim cit. n. 13. & Interpp. aliis docent Tapia in Auth. Ingressi C. de SS. Eccles. V. Sua, cap. 7. n. 1. & Sanchez Lib. 7. Moral. cap. 33. à n. 2.*

Si verò Religiosus fugitivus statum 167 mutavit per ingressum Religionis alterius, interest, an hanc ingressus sit legitime, aut secus; cum, si id fecit legitime, post ingressum in aliam comparata bona huic sive Religioni vel Monasterio posteriori acquirat; quòd, cum ista ab iplo editæ professionis die eum teneatur alere, æquum omnino sit; ut, quæ illius personæ intuitu acquisita sunt, ei cedant. Si autem istam legitime ingressus non est, omnia priori Monasterio obveniunt; quòd illegitimo transitu ulum jus Monasterio seu Religioni posteriori non acquiratur; cum malæ fidei possessori nec servus nec filius acquirat, *l. 1. cit. §. 6. & l. Per eum 50. pr. ff. de Acquir. possess. citt. Tapia cap. 6. n. 20. Sanchez n. 10. & 11. Azor cap. 16. q. 8. & Tamburini, q. 5. n. 2.* excipientes bona, quæ à fugitivo post hujusmodi transitum acquisita sunt intuitu Monasterii sive Religionis posterioris. *arg. c. Requisti 15. V. In primo, de Testament.*

N a n n a Quodsi

167. Quodsi fugitivus tranſiit ad Eccleſiam ſecularem; intereſt; cujus incuitu bona ſint acquiſita; cum, ſicut acquiſita intuitu ſeu contemplatione hujusmodi Eccleſiæ, iſtius dominio cedere, liquet ex *c. Cum in officiis 7. eadem Rubr.* ſic perſonæ intuitu comparata ad Monafterium pertinere, teſte *cit.* Sanchez *n. 20.* communis DD. ſententia ſit, contradicente & ſine diſtinctione omnia Eccleſiæ acquiri, ſuſtinente Zabarella *in c. ſm. cit. q. 2. n. 2.*

168. Dubium decimò eſt, cui acquiratur dominium bonorum comparatorum ab ejeſto. Ratio dubitandi eſt; quòd id non acquiratur ejeſto; cum non deſinat eſſe Religioſus profeſſus; atque idcirco domini incapax maneat, *c. Cum ad Monafterium cit.* neque Epifcopo loci ſuæ commorationis; cum, iſti non aliter quàm clerici ſeculares ſubjiciatur: neque Romano Pontifici; cum id communis Juris Corpore clauſo ullo textu proditum, non reperiatur: neque etiam Monafterio vel Religioni ſuæ profeſſionis; cum, ſi ab iſtius Præſato ejeſtus ſit injuſtè, ſaltem cum conſenſu majoris partis Capituli ſeu Conventus, à Monafterio habeatur pro dereliſto inſtar ſervi dereliſti à domino, aut à parente expoſiti infantis: qui domino aut parenti non lucrantur, *l. Quod ſervus 36. ff. de Stipul. ſervor. & c. Unic. de Infant. & languid.* ſi verò juſtè, ſaltem perpetuò, ejeſtus ſit, cum Monafterio & Religione ullam non habeat communio- nem: juſque profeſſo delata bona adquirendi Monafterio competens ſolum fuerit ad tempus, quòd ille in Monafterio retineretur, ut cum Innocentio *in c. Cum olim cit. n. 3. Hoſtienſi ibid. n. 12. Navarro cit. Comment. 2. n. 33. & aliis docet Azor cap. 16. cit. q. 9.*

Sed communi Decretalium Jure ſpectatò verius eſt, bonorum ab ejeſto extra

Monafterium acquiſitorum dominium pertinere ad Monafterium vel Religio- nem, ſive ad tempus ſive in perpetuum, juſtè injuſtè fuerit ejeſtus. Ratio de bonis ejeſti ad tempus duntaxat eſt; quia talis manet ſubditus Religioni, & ab hinc cum omnibus bonis finito ejeſtionis tempore tenetur reverti, *cit.* Suarez *Lih. 1. cap. 6. n. 19. & Palao p. 19. n. 7. De bonis in perpetuum juſtè ejeſti; quia Monafterium & Religio ex eo; quòd profeſſum tanquam incorrigibilem & ſi noxiolum abjecerit, ſe non abdicent; po- re ad bona ab eo acquirenda præſertim cum & ejeſtus ſe emendare ac redire, à Religio, præterquam quòd eum revo- candi retineat juſ, plene emendatum recipere teneatur, *cit.* Molina *diſp. 140. n. 36. Leſſius n. 112. Suarez n. 22. & Palao n. 11. De bonis ejeſti injuſtè re- tio eſt; quia prælati ipſum indebitè eje- cientis delictum in Monafterii & Reli- gionis damnum redundare non debet, *per Reg. Delictum 76. in 6.* Si verò ita eje- ctus eſt cum conſenſu majoris partis Con- ventus, Monafterium eò ipſo; quòd re- jeſtum alere gubernatèque, recipere & re- vocare teneatur, etiam acquirat domi- nium bonorum ab ipſo comparatorum, niſi iſto in indebitè expulſionis poſſent per ſententiam privetur, DD. ante *cit.***

Neque hac in re paritas eſt cum do- mino derelinquente ſervum & cum pa- rente prolem exponente; quia tunc casus ſervus conſequitur libertatem & proles à patria poteſtate liberatur, & uterque ſibi acquirit, *c. Unic. cit.* non etiam Re- ligioſus injuſtè ejeſtus; cum, ut diſtiam, domini maneat incapax, redireque te- neatur ad Religionem: & ab illa valeat, imò ſi emendatus ſit, debeat revocari.

Dixi in hujus & præcedentis dubi- tationis reſolutione Communi Decretalium Jure ſpectatò; quia ex *Mota proprio Gregarii*

Gregorii XIII. qui incipit *Officii nostri*, edito 21. Jan. 1577. à Regularibus fugitivis ejectis & Apostatis successione, legato, donatione, industria, aliòve quovis modo acquisita bona, si illi extra monasteria sua decedant, ad Cameram Apostolicam devolvuntur; ut neque monasterio, neque alteri pio loco vel causæ valeant adjudicari, *citr. Suarez cap. 3. n. 30. Sanchez n. 33. & Tamburin. q. 5. n. 1.*

170. Dubium undecimò est, an monasterium professo suo fugitivo, Apostata, ejecto prestare teneatur alimenta. Non teneri frequentiori DD. calculò receptum, & ratio de fugitivo & Apostata est; quòd, cum monasterii servitio & gubernationi malitiosè se subtrahant, cesset ratio illud obligandi ad præstanda alimenta; cum ista professo debita sint ratione servitii monasterio præstiti, *arg. e. Cùm secundum 10. pr. de Preb. & dignit. Quare, sicut filium à consortio suo malitiosè recedentem pater, Pinell. in l. 1. C. de Bonis matern. p. 1. n. 54. & Surdus de Aliment. Tit. 7. q. 7. n. 1. & vir uxorem culpa sua divertentem, Glossa in c. Significasti 4. V. Materiam, de Divor. & Palacios in Rubr. de Donat. inter vir & uxor. §. 84. à n. 6.* ita & monasterii Prælatus fugitivum & Apostatam Regularem alere non tenetur: neque ad hoc illum teneri expedit; ut, necessariis vitæ subsidiis aliunde deficientibus, poenitentia ac reditis consilia faciliùs capiat, & sub obedientia & regimine prælati Monasterio deserviat, ad quod obligatione ex professione orta tenetur. Ita cum Glossa & DD. *citr. allegati Sanchez Lib. 6. cap. 9. à n. 21. Tamburin. q. 9. n. 1. & Barbosa in c. fm. n. 4.* expientes alimenta & expensas ab aliquo factas in eorum reductionem; cum enim fugitivum & Apostatam reducens Monasterii negotium utiliter gerat, pro illorum reductione factas expensas à Monasterio repetere potest. De

ejecto verò ratio est; quòd, cum à cura & gubernatione Prælatis in gravis delicti & incorrigibilitatis poenam sit exclusus, monasterium se alendi obligatione suâ culpâ liberâsse videatur, *citr. Surdus q. 35. n. 1. Sanchez n. 20. & Barbosa in c. fm. cit. n. 4.*

Secus est de ejecto injustè; hic enim, cum ex professione quæsitum iurium possessione indebitè spoliatus sit, non excidit jure à monasterio percipiendi alimenta; cum spoliati instar in pristinum statum sit restituendus, *c. 1. Ec. de Restit. spoliat & ibi DD.*

Dubium duodecimò est, an Monasterium etiam solvere non tenetur debita contracta à prædictis. Ratio dubiandi est; quòd, cum bonorum ab his, fugæ, Apostata, expulsionis durantis tempore comparatorum dominium acquiratur monasterio, *can. Abbates, V. Quodsi cit. æquum sit; ut ad debitorum ab illis contractorum solutionem adstringatur; ne ab illis proveniens commodum percipiat sine incommodo ab iisdem proveniente contra Reg. Qui sentit 55. in 6.* At, esto monasterium, si ab illis fugæ, Apostata, expulsionis tempore acquisita bona percipiat, ex his debita, eò tempore ab ipsis contracta, solvere teneatur, *arg. cit. & in æquitate Naturali fundatæ Regulæ, & ne locupletari videatur cum jactura & damno alieno, contra Reg. Locupletari 48. in 6.* casu tamen, quò à fugitivo, Apostata vel ejecto suo monasterium nihil percepit, ad debitorum ab illis contractorum solutionem verius non tenetur eò ipsò; quòd monasterium illis prestare non tenetur alimenta, *Rodriguez Tom. 1. Regular. q. 33. art. 11. citit. Tambur. q. 5. n. 2. & Barbosa cit. n. 4. pr. non obstantè ratione in contrarium deducta; quia monachus in jure jam quæsito monasterio obesse non potest: licet prodesse valeat in acquirendo, Innocentius in c. Cùm olim cit.*

Nana ; TITU.